

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajevanek dar, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

za političnega prejemnika:

za
slovensko leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravništvu prejemnik:

za
slovensko leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Ka pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 161.

V Ljubljani, v četrtek, 16. julija 1903.

Letnik XXXI.

Nemška gospodarska pomoč?

II.

Čisto napačno je mnenje, ki ga z nekako vsiljivostjo širijo nemški nacionalci, da naša dežela za to nima mnogo industrije, ker so tu nacionalno-slovenska nasprotstva. Konstatujemo le, da tako ponižnega in proti tujcu skoraj servilno ponižnega plemena ne najdemo kmalu v Evropi kakor je ravno slovensko pleme. K večjemu Malorusi se morejo z nami kosati. Ko bi bila krotkost in marljivost in zadovoljnost z malim zaslužkom jedini pogoj za razvitek industrije, bi je v slovenskih deželah in Galiciji imeli največ v celi državi. Ali tu igrajo mnogi drugi faktorji svojo odločilno vlogo, ki pa nimajo s slovenskim nacionalizmom prav nobene dotike.

Prvič je zgodovinski razvoj.

Češka dežela, pred nekaj stoletji najbolj razvita država v vseh panogah kulture, je tudi po bitki na Beli gori obdržala še stare tradicije in je ostala še vedno središče Evrope. Tu je bil prvi pogoj, da se je v ti deželi razvila mnogovrstna obrtnost, ki je še sedaj na vrhuncu v državi.

Ko je Dunaj počel osredotočevati promet v državi je samo ob sebi umevno, da se je i tu razvila raznovrstna industrija. Ta obrt se je v čeških deželah in na Nižje Avstrijskem s časom in potrebami razvijala. Ko so nastale železnice, se je domača obrt vedno bolj pogubljala, ker ji je tovarniška konkurenca vedno bolj izpodnašala tla. Industrija se nerada seli iz zavzetega mesta, ker ima investiranega v posestvih in tovarniških napravah na milijone nemobilnega kapitala. Ostane in se razširja na enkrat zavzetem mestu tako dolgo, dokler je dotični industriji zagotovljena eksistenca. Le ako vsled dragih prometnih sredstev, predragih motornih sil, predragih delavskih sil ali vsled zastarele

uravnave ne more več vzdrževati konkurence, preneha ali se pa preseli na kraj kjer ima naštetje faktorje pod ugodnejimi pogoji na razpolago.

V industrijo je prišel z elektriko nov faktor. Električna gonilna moč je jako poceni, ako se izvaja z vodno močjo. Vseled tega so postale vodne sile odločujoči činitelj za one nove industrije, katere potrebujejo gonilnih sil. Industrijsko bodočnost imajo vsekako one dežele, ki razpolagajo z mnogimi vodnimi silami. O tem je pred kakimi 10. leti zanimivo razpravljal v avstrijski državni zbornici duhoviti poslanec Neuwirth. Tudi Kranjska, zlasti Gorenjska, ima mnogo še neporabljenih vodnih sil. Tu se s časom razvije še več industrije. Ali nič več in nič manj industrije ne bo na Gorenjskem, ako s tudi „markovci“ in „hajlovci“ morali dne 7. junija t. l. sneti vsenemško zastavo na pročelju kazinskega vrta v Ljubljani. Pogledajte na Koroško, na Tirolsko in Solnograško! Koliko je še tam neporabljenih vodnih sil in primeroma malo industrije, vključ temu, da v teh deželah dominira nemški element.

Ali naša dežela ima neko prednost pred naštetimi, in sicer to, da je bližje morja, katero z ozirom na eksport in import igra v industriji tudi veliko nalogo. Zato pa nikakor ne dvomimo, da se v naši deželi, ko bo dokončana nova železniška zveza, razvije več industrije, kakor je to relativno v Tirolah.

Željo imamo le eno, da ta industrija ne prinese tudi naše narodne smrti v lepi gorenjski in soški dolini!

Povdarjamo: nismo načelni nasprotniki industrijskim podjetjem, ako je ustanovlja tudi nedomačin, ali iz narodnih oziroma nam je mnogo ljubše, ako se vname v slovenskih krogih več podjetnosti in v narodnih slovenskih krogih več razuma za izredno

važno vprašanje, rekli bi vrhovno narodno vprašanje, ki tiči ravno v gospodarskih in obrtnih zadevah za našo slovensko narodno eksistenco.

Če dohaja v deželo nedomač kapitalist in ustanovi industrijsko podjetje, moramo iz narodnih ozirov zahtevati eno, da namreč respektuje našo narodnost. To se sicer razume povsod drugod, samo pri nas je v novejšem času nemški industrijalec pionir nemške misli in zatiralec avtohtonega slovenskega elementa. Tu je ona točka, kjer se bodo pota križala naša in modernih nemških industrijcev v deželi. Ako nemški kapital najde v deželi bogate obresti, potem gata še nikakor ne opravičuje, da bi iz slovenskega delavca napravljali tudi narodnega helota. Nemški šovinizem pa v nekaterih svojih industrijskih podjetjih v deželi uganja najsramotnejši narodni »Seelenkauf«, ki je nevreden in nečasten velikega nemškega naroda.

So v deželi podjetja, katerih lastniki so Nemci. Ti so prišli v deželi v kratki dobi do znamenitega bogastva. A nikdo se ne izpodtika nad njimi, ker so Nemci. Vživajo vse spoštovanje med Slovenci, ker od svojih uslužbencev ne zahtevajo nič drugega, kakor pošteno delo, v narodnem oziru pa ne pritiskajo na nje. Ali sedaj, ko so v službi vsenemške misli že gospodarske in šolske in kulturne zadeve, je takih nemških moč v deželi malo, zelo malo. Gosp. Gassner, ki je predaval v trg. zbornici, je a d r e s o popolnoma zgrešil. On je apeliral na Slovence, da se ne prenese narodnostni boj na gospodarsko polje, kjer so interesi Slovencev in Nemcev »identisch«. — Naj vpraša na Jesenicah, v Ko-

devju in tudi v Trziču, kdo spaja gospodarsko premoč tudi z narodno odvisnostjo. To so nemški nacionalni »Parteizwecke«, ki jih uganjajo nemški industrijalci na Jesenicah in deloma tudi v Trziču in drugod.

Da taka propaganda mora roditi odpor in nasprotstva, pri čemer trpita več ali manj oba sprta dela, je na dlani. Nevreden pa je tisti narod, da eksistuje, ki brez značajno pusti tep-tati in zaničevati svojo narodno čast.

Pri Nemcih v deželi so »selbststichtige Nationalzwecke« in ako g. Gassner nekoliko pogleda okoli sebe, bo nam prav dal. Sicer mu pa drugi pot pokažemo mi sami na dejstvih, kaka animoznost vlada ponekod pri nemških industrijskih podjetjih proti slovenski narodnosti.

Bolezen sv. očeta.

O boleznih svetega očeta smo prejeli tekom današnjega dopoldneva naslednja poročila, ki prihajajo o čudovitem boju 93letnega starčka s smrtjo.

Kolin, 16. julija. Rimski dopisnik »Köln. Zeitung« pravi, da bo skoro gotovo smrti boj papežev trajal še več dni. Upanja na ozdravljenje ni. Jakosti telesa se zdravniki vedno bolj čudijo. Posebno kritičen postaja položaj, ker ledvice ne delujejo in je hrana nezadostna.

Rim, 16. julija. Po noči je sveti oče dr. Laponiju dejal, da mu je boljše in da bo zaspal, nato pa je pristavil: »Pojdite spat in ubogajte me!« Laponi je odgovoril: »Sedaj, sveti oče, morate Vi mene ubogati.« Zdravniki so včeraj s fino iglo Pravazove brizgalnice, ne da bi izvršili novo operacijo, odstranili svetemu očetu zopet 100 gramov tekočine iz oprsa. Zdravniki so mu dejali, da mu vbrizgajo zdravilne tekočine. Da bi svojo okolico pomiril, sveti oče nalašč napravi čisto tako, kakor bi spal. Zavživati hoče le tekočo hrano.

LISTEK.

Rimsko pismo.

Glede zdravnikov svetega očeta se vrši nadalje polemika med zdravniki, časopisi in občinstvom. Splošno vlada mnenje, da bi bili zdravniki lahko boljši. Osební zdravnik dr. Laponi vživa sicer posebno zaupanje svetega očeta, a ta čutila Leona XIII. do Laponija so taka, kakor n. pr. do njegovega zvestega tajnega kaplana Angelija ali dolgoletnega sluga Centra; zaupanje se tiče bolj osebnosti dotičnika, kot njegovi zdravniški umetnosti in medicinski znanosti, — kajti Leon XIII. je bil redkokrat, skoro nikdar resno bolan in tako Laponi tudi ni prišel v položaj, pokazati svojo znanost. Njegov delovanje se je omejilo samo na higieno. Vsekakor je gotovo, da se je Laponi pri diagnozi zmotil, kajti sveti oče ni imel vnetja pljuč, ampak vnetje prsne mreže in so pljuča vsled tega bila le nekoliko vnetja. Tudi lajik je lahko na prvi pogled spregledal, da bi sveti oče, ako bi imel pljučnico, ne mogel smrti kljubovati toliko časa.

Nekateri listi se norčujejo iz Laponija in Mazzonija, češ, da niti ne moreta sestaviti buletina, da bi logično se strinjala s prejšnjim buletinom, in da vsakemu, kdor ju vpraša o svetem očetu, povesta kaj drugega. Pred dnevi je Mazzoni ob 11. uri kar-

dinalu Satolli dejal, da bo papež živel k večjemu tri dni, ob četrta na 12. je pa dejal kardinalu Cretoniju, da sveti oče lahko popolnoma ozdravi. To je izjavil, ne da bi mej tem stopil v bolniško sobo...

Ob takih zdravniških izjavah in dolgotrajnosti bolezni seve narašča negotovost in njeno nervoznost in tako mora tudi kirurg Mazzoni, ki je sicer hitro spoznal Laponijevo napako, vendar le radi takih izjav pretrpeti marsikak dovtip na svojo zdravniško vedo. Seveda mnogi listi Mazzonija bolj časte, ker je pripoznan liberalce.

Dolgo časa sta bila Laponi in Mazzoni neomejena gospodarja v bolniški sobi sv. očeta, a vedno več je bilo glasov, naj se pokliče tudi kako pravo kapaciteto, kajti ob tako odličnem bolniku morajo pasti vsi oziri na samoljubnost kakih posameznih zdravnikov. Najprvo so hoteli poklicati prof. dr. Baccellija, ki je najuplívnejši laški zdravnik in klinik in ima posebno slavno ime, odkar se je znana operacija Leona XIII. izvršila po njegovem sistemu. Ker je pa Baccelli laški minister, ni bil poklican, pač pa sta Laponi in Mazzoni poklicala njegovega intimnega prijatelja prof. dr. Evgena Rossonija. Ni se poklicalo torej od mnogih predlaganega slavnega profesorja Groce v Florenci ali Ceccarellija v Neaplju. Oficijelno pravijo, da je bil poklican Rossoni radi tega, da je tretji zdravnik »Rimec«. Ljudstvo pa pravi, da je bil

poklican Rossoni radi tega, da ima njegov prijatelj minister Baccelli in po njem laška vlada vedno avtentična poročila o pravem položaju sv. očeta. Tudi ni nikaka tajnost, da je dr. Rossoni prostozidar. To je sicer žalostno, a resnično.

Ko je Rossoni izrekel svoje zdravniško mnenje, postali so napadi na prejšnja dva zdravnika še hujši. Ugledni napolitanski klinik prof. dr. Cardarelli izjavlja, da sta zdravnika Laponi in Mazzoni okrajšala življenje sv. očeta, prof. Paolucci pravi, da je diagnoza še vedno napačna, neki turinski profesor pa priobčuje opis razvoja bolezni in pravi, da bi si od Laponija in Mazzonije ne pustil porezati niti kurjih očes. Z ozirom na to se govori, da bo četa o bolezni izdala Laponi in Mazzoni tiskano poročilo. Mnogo morata pač tudi pretrpeti radi ljubosumnosti svojih zdravniških kolegov.

Zanimivo je bilo, kako so te dni časniki obsuli v Damazovem dvoru dr. Rossonija. Hočeš, nočeš, moral je praviti časniki o vtiskih, katere je dobil pri sv. očetu. Izjavil se je nekako takole:

»Mislim sem, da bom videl popolnoma onemoglega starčka, kateremu so pošle vse moči in kateremu je vgasnilo delovanje duha, ali ki nima vsled razvoja bolezni nobenega intelektualnega delovanja. A ko sem se približal njegovi bolniški postelji,

videl sem, da sem se varal. Kljub poročilom raznih listov, kljub izjavam svojih tovarišev, nisem nikdar mislil, da bi papež pri svoji teški bolezni in 94 svojih letih, ohranil še toliko duševnih moči, take čudovito obvladoval svojega duha. Takoj, ko sem vstopil k bolnikovi postelji, sem se začudil. Leon XIII. mi je podal, dasi nekoliko z naporom, svojo roko, potem pa je prodirajoče uprl v me svoje živahne, izrazovite oči, ko je ob enem poskušal svoji ustni raztegniti v nasmehljaj. In nato je prišel z neštevilnimi vprašanji!

Ali je bil to bolnik, ki se je boril s smrtjo? To je bil mož, katerega moč volje je ostala nerazrušena, mož, ki je ostal popolnoma gospodar nad seboj. Mislite si 94 letnega bolnika, ki hoče spoznati svojega zdravnika, ki ga vprašuje, kaj misli o klinični znanosti, o njegovem življenju, o posameznostih njegovih študij — mislite si takega »umirajočega« in potem mi povejte, ako se nisem opravičeno čudil.

Ko me je papež vse to izprašal, ko je hotel vedeti, ako sem zasledoval patološke študije nekega bolnika iz l. 1826, dobil je zaupanje v me in jaz sem lahko prišel s preiskavo. Na vsako moje vprašanje je sv. oče takoj rad odgovoril.

Položaj sv. očeta je nenavadno resen. Sv. oče se viteški bori s smrtjo, a njegovo orožje je preslabo — let ima preveč. Tudi najboljše jeklo se z leti obrabi. Afekcija led-

Turin, 16. julija. Na tisoče ljudstva so se vdeležili procesije za svet. očeta. V cerkvi, kjer počivajo stariši Leona XIII., je izpostavljeno Najsvetije.

Rim, 16. julija. Nekateri govore, da se bo morda konklave vršil v vatikanskem seminaru.

Rim, 16. julija. Včeraj je sv. oče 10 minut govoril s kardinali. Nakrat je zopet čutil slabosti in je padel nazaj v blazine. Zdravniki so ga injicirali z digitalis in mu drgnili roke in senca z aromatikom. Od časa do časa je papež začudeno pogledal okoli sebe, spoznal pa ni nikogar. Vrat in prsa so zopet otekla. V Vatikanu vsako uro pričakujejo papeževe smrti. Moči papeža počasi zapuščajo.

Rim, 16. julija. Listi pišejo sedaj glede novega papeža samo o možnosti, da postane novi papež kardinal Gotti ali pa Vanuttelli. Konklava se bo udeležilo okoli 60 kardinalov. Avstralski kardinal Moran radi starosti ne bo potoval v Rim.

Kardinal Rampolla.

Berolin, 16. jul. Berolinski »Lokal-anzeiger« pravi, da se pri sv. očetu kažejo pojavi zastupljene vode oziroma krvi. Na nogah se prikazujejo otekline. Z umetnimi sredstvi lajšajo Leonu XIII. bolečine.

Rim, 16. julija. Ob 7. uri včeraj zvečer so zdravniki izdali naslednji buletin: Tekom dneva nismo konstatirali v splošnem položaju bolnika nobenih posebnih pojavov. Propad moči se ni povečal. Dihanje, žila in temperatura so ostali skoro nespremenjeni. Dihanje 30, žila 84, temperatura 36,4. Rossoni, Mazzoni, Lapponi.

Milan, 16. jul. Zdravnik je obolelemu kardinalu Ferrari vsako delo prepovedal.

Rim, 16. jul. Švicarska garda, ki oskrbuje stražo pri vatikanskih vratih, je silno utrujena. Zadnje dni spe gardisti le po dve uri na dan. Tudi ostalo vatikansko uradništvo je silno utrujeno.

Češi in vlada.

Razni listi so poročali, da pripravlja pl. Körber že za avgust nove češko-nemške pravne konference. Napram temu pa izjavljajo glasila češkega kluba, da se češki poslanci teh konferenc nikakor ne udeležijo, dokler ne dobe popolnega zadoščenja. Za to je pa še manj nade vsled Rezkove demisije.

vic je nevarna mladeniču, kaj se-le 94 letnemu starčku. In poleg tega oslabeleost srca! Mogoče bi z zopetno operacijo in zopetnim odstranjenjem v oprsu nabrane tekočine se mu položaj olajšal in cirkulacija krvi pomnožila, a veliko pomislekov in vzrokov je proti temu.

Ko smo vprašali Rossonija, ali je zadnja ura sv. očeta blizu, odgovoril je Rossoni: »Zdravniki nismo preroki. Konstatovali smo položaj bolnikov, skušamo pomagati naravi in naši poskusi imajo še precej vapeha. Sv. oče je nevarno bolan in star je 94 let — to so dejstva. Ostalo ni v naših rokah.«

Nato nas je profesor zapustil in stopil v voz, ki ga je čakal.

Da, čudovito se sv. oče bori s smrtjo. Resnično je vzrok tej krepki naravi svetega očeta to, kar je sv. oče pred leti dejal: Vse svoje življenje sem imel in imam samo eno sredstvo: zmernost. V vseh stvareh jo pustim vladati, ker ona je kraljica vseh čednosti, ona ne obvladuje samo te, ampak tudi strasti. Naj bi ta lepi vzgled zmernosti posnemal svet — koliko srečnejši bi bil!

Semertje sme sedaj vsak dan par kardinalov v bolniško sobo sv. očeta, da se osebno prepriča o položaju. Zdravnika Mazzoni in Lapponi sta hotela sploh vsak obisk

Listi namreč poročajo, da je minister Rezek svoji prošnji za odstop priložil spomenico, v kateri je namigaval, da takoj umakne prošnjo, če se zagotovi ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem. Vlada je pa po Körberjevem predlogu sprejel demisijo ter s tem nekako odklonil češko zahtevo. To je glavni povod, da se Čehi ne odzovejo Körberjevemu povabilu, pač pa skličejo v avgustu posvet vseh strank, da se doseže složni nastop vseh čeških zastopnikov v borbi za narodna prava.

Kdo bo Kallayev naslednik?

Zemske ostanke pokojnega skupnega finančnega ministra Kallaya še-le danes popoldne polože v Budimpešti k večnemu počitku in vendar se že marljivo razpravlja vprašanje o njegovem nasledniku. Prvi se imenuje, kot smo že včeraj omenili, sedanji ogrski ministerski predsednik Khuen-Hedervary. O njem se sedaj pripoveduje, da se je v svojem prerokskem duhu videl na sedežu ministra skupnih financ, kajti dejal je: »Ogrski ministerski predsednik se vedno lahko dvigne na mesto državnega finančnega ministra, skupni minister se pa ne more ponižati do ogrskega ministerskega predsednika.« O Khuenu pišejo madjarski vladni listi, da je najposobnejši za bosanskega upravitelja, ker popolnoma dobro pozna bosanske odnose in hrvatsko-srbski jezik ter ga tudi njegov politični značaj vsposoblja za tako mesto. On ima baje trdno roko in zna postopati s srbskim narodom, kar je pokazal že kot hrvatski ban. Khuen bi bil še celo boljši skupni finančni minister in bosanski upravitelj, nego je bil Kallay. Tudi za parlamentarni položaj na Ogrskem bi bilo bolje, ako Khuen opusti ministersko predsedništvo (aha!) in postane Kallayev naslednik, ker mu na Ogrskem nobena stranka prav ne zaupa. Torej za Madjare Khuen ni dober, pač pa bi ga radi privoščili Slovanom, da bi po svoji znani hrvatski metodi zatiral tudi bosanske Hrvate in Srbe, kakor jih je zatiral na Hrvatskem.

Drugi kandidat je poslanec Hieronymi, ki je baje že mnogo študiral bosanske razmere ter se o istih do dobra poučil.

V dunajskih parlamentarnih krogih se nasprotno govori o ogrskem finančnem ministru Lukacsu. »Deutsches Volksblatt« pa ve poročati, da se to koščljivo vprašanje reši še le pozneje, ker ne bo lahko najti primerneža moža. Interimistično bo vodil ta portfelj zunanji minister grof Goluchowski; ker je pa ta sedaj na dopustu, bodo, če se prej ne povrne, opravljali te posle sekcijski nadelniki, in sicer: Dobra finance, Horowitz Bosna, Mataushek istotako Bosna in Thallvey arhiv. Pravega naslednika torej še nikakor nimajo. A Madjari so že sedaj prepričani, da bo Kallayev naslednik — Madjar. Saj so vsi navedeni kandidati pristni Madjari in zdi se, kakor bi si Avstrija niti ne upala kandidirati na Kallayevovo mesto kakega svojih mož. Kaj sta okupirani deželi že res postali vazalski deželi madjarskih mogočnjakov?

Obstrukcija na Ogrskem.

Barabasova stranka se je v zelo kratkem času pomnožila na 36 članov; 27 izmed njih se je udeležilo včerajšnjega drugega posvetovanja na domu imenovanega poslanca, 9 njih je pa pismeno naznanilo svoj pristop. Soglasno so zborovalci sklenili, da nadalju-

jejo boj proti vladi, dokler jim ne ustreže v narodnostnih zahtevah. Ta sklep je stranka takoj naznanila Košutu in predsedniku grofu Apponyju in ga pričela izvrševati takoj v včerajšnji seji. Poslanec Barabas je namreč takoj po otvoritvi seje oddal naslednjo izjavo:

Sedem in pol meseca tekočega leta smo porabili v to, da priborimo armadi ogrski madjarski jezik ter veljavo ogrski zastavi. Nov ministerski predsednik že 15 dni vodi kabinet in sedaj smo pri razpravi o programu nove vlade. V teh razmerah pa mora trpeti dežela. Vsakomur je jasno, da se mora tem razmeram storiti konec in da narod mora priti do svojih pravic. Boja ne smemo opustiti, dokler ne dosežemo svojega namena. Naša patriotska dolžnost je, da izrabimo sedanji neugoden položaj Khuenove vlade. Trideset let je večina vodila deželo za nos. Govornik priznava, da zahteva ex lex velikih žrtev, toda brez žrtev se dandanes ničesar ne doseže. Revolucije ne potrebujemo, zadostuje nam parlamentarni odpor, s tem orožjem moramo zmagati. — Nato pa govornik nadaljuje: »Naš kralj — Bog mu daj doživeti visoko starost — je star mož. Mi zaupamo v njegovo modrost in spoštovanje pred upravo, toda izrabiti moramo čas, dokler je kralj še na prestolu. Vsak Ogrve, da bo pomenila smrt našega ljubljenega kralja največjo katastrofo za Ogrsko. Narod more biti le tedaj močen, če je narodna armada. S strahom absolutizma naj se nas ne straši, ker se ga ne bojimo in ker nihče noče absolutizma. Boja sedaj ne moremo opustiti in mir dežele je odvisen edino le od nadaljnjih vladnih korakov. Vsi kompetentni krogi morajo priznati pravico naroda. Ministerski predsednik je izjavil, da hoče nadaljevati Szellovo politiko. Szell je proglasil za podlago svoji vladi zakon in pravico. Teh besed pa iz Khuenovih ust še nismo čuli; to pa zahtevamo in hočemo, da nam grof Khuen jasno in določno izjavi, hoče li ustreči našim narodnostnim zahtevam.«

To je program Barabasove stranke, ki ga odebjujejo vsi njeni člani. In teh bo kmalu 60. Košut je pa izgubil že vso moč. Boj so torej napovedali Khuenovi vladi in ga pričeli izvrševati na celi črti, a v resnici velja boj naši državni polovici, ki zahteva skupnost in enakost v armadi. In boj proti Avstriji je na Ogrskem silno popularen, vključ temu pa pri nas ničesar ne store.

Zanimivo je tudi, da je Khuen po tem govoru zbornice zapretel z apelom na volivce, torej z razpustom; počakati hoče le še nekaj dni.

Iz brzojavk.

Mandat odložil je, kakor poroča »Czas«, češki poslanec Holanski. — Upor v portugalski armadi. V 5. polku so zasledili veliko uporno gibanje. Nekaj podčastnikov so že izročili sodišču. Tudi v drugih portugalskih polkih se opaža nevarno gibanje, ki je naperjeno v prvi vrsti proti častnikom. — Prememba volivnega reda za saški deželni zbor. Pod predsedstvom kralja in ob prisotnosti prestolonaslednika je ministerski svet sklenil, sestaviti komisijo za premembo deželnozborakega volivnega reda. — Zatvoritev kongregacijskih kapel. V Parizu so včeraj zatvarjali kapele neavtoriziranih kongregacij, čeravno

Ubogi »klerikalci«, ubogi laški kralj! Ni v mali zadregi Viktor Emanuel II. Tako-le je resničen njegov položaj: Ako bi odpoval v Pariz ob sedanjih svetovnih dogodkih, tedaj bi se videlo, da je v svoji lastni stolici nepotreben, in če ostane, tedaj se bo videlo, da nima v Rimu pravzaprav nič opraviti. K novi brutaliteti ga pač ne bo zapeljala njegova vlada. Naravnost bedasto je pa mnenje liberalcev, da je s tem, da ostane kralj v Rimu, pokazala Italija svojo plemenitost. Ako bi kralj demonstrativno zapustil Rim, ve, da bi sedaj ves olikani svet obsojal tako robotost in da bi laški katoliki framazonske demonstracije ob papeževi smrti ne trpeli mirno. Strah, da se ne maščuje krivica, storjena papežem, drži kralja v Rimu, ne pa »plemenitosti« laške vlade. (To naj si zapomni tudi »Narod«, ki s framasoni vred upije o »plemenitosti« laške vlade. Opomba ured.)

Liberalne hijene, posebne pa soc. dem. rimski list »Avanti« so razkričali silno velike številke o papeževem premoženju.

Razbojnali so v svet, da bo papež zapustil svojcem 20 milijonov frankov, v resnici ima pa samo 200.000 frankov zasebnega premoženja, ostalo pa ni njegova last.

niso služile javnim namenom. — Dogodki v vzhodni Aziji. Ameriški poslanik Conger v Pekinu preiskuje v Niučvangu sedanji ondodni položaj. Ruski poslanik Lessar se je vrnil nazaj v Pekin. Ruskemu poslanstvu vspeh pogovorov v Port Arturu še ni znan. — Potovanjelaškega kralja v Pariz se bo vršilo koncem oktobra ali pa začetkom novembra tega leta. — Pri dopolnitvi deželnozbornikov volitvi v kraju kmetskih občin Češki Brod na Češkem je izvoljen agrarec Bog. Novak. — Kako bo ime prihodnjemu avstrijskemu vladarju? Prestolonaslednik Fran Ferdinand je poslal vdovi ministra Kallaya sožalno brzojavko, v kateri se je prvič podpisal samo Franc. Iz tega se lahko sklepa, da bo kot vladar sedel tako podpisal in kot Franc II. zasedel avstrijski prestol. — Nemiri protitujcem so bili v Perziji v mnogih mestih. Sedaj je mir. Vojaštvo v dotičnih mestih je pomnoženo. — Beg iz poboljševalnice. Iz poboljševalnega zavoda v Teltovu pri Berlinu je ušlo 130 žensk, ker z oskrbo niso bile zadovoljne. Upornice so se peš podale v Berlin. — Provizorij v državnem finančnem ministerstvu. »Bud. Hirlap« javlja, da so vse vesti o popolnitvi Kallayevoga mesta presgodnje ter da bo provizorij trajal več mesecev. — † Dr. Josip Stummer. V Hebu je umrl bivši notranji minister v Wittekovem kabinetu. Bil je zaupnik Nemcev pri češko-nemških spravnih dogovorih. — Pomnožitev ruske armade. Ruska vojna uprava je pozvala v armado in mornarico 320.000 mož.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. julija.

Prosektura v Ljubljani pokopana vsled brezskrbnosti države za kranjsko deželo, ali država noče, da bi slovenski sin jedel domač kruh! Na drugem mestu poročamo, da država ni pripravljena prispevati primerno svoto za ustanovitev prosekture v Ljubljani, z drugo besedo: naša država kranjski deželi ne privoščiti ničesar, saj vendar ve, da je naša dežela prerевна, da bi mogla vse sama zmoči. Tu pa hočemo naši javnosti odkriti še nekaj drugega. Pred kratkim je bil imenovan prosekterjem v Črnovici naš rojak gospod dr. Plečnik. Ta gospod se je posvetil patol. anatomiji v prvi vrsti, ker je upal, da pride kdaj za prosekterja v Ljubljano. Izrazil se je, da hoče prevzeti službo prosekterja v Ljubljani, dasi je vedel, da dobi v tujini boljšo službo. Ker je pa zvedel, da je za nedogleden čas prosekтура vsled apatije naše države do Kranjske pokopana, vsprejel je službo prosekterja v Črnovici. Gosp. dr. Plečniku se bode tam gmotno dobro godilo, vendar pa nas boli erce, ko vidimo, da si naši sinovi morajo iskati v tujini kruha, ko bi ga lahko imeli doma. Prosekтура v Ljubljani se bode morala ustanoviti in najprimernejši čas je bil ravno sedaj, ker se kaže dan na dan potreba tega zavoda in ob enem smo imeli domačo moč. Državi pa kličemo ob tej priliki: Quousque tandem...?

25 letnica tržaškega škofa. Tržaški škof presv. dr. Fran Nagl je praznoval predvčeraj 25 letnico svojega mašništva.

Prva skupščina »Zveze slovenskih pevskih društev.« Osnovni odbor opozarja še enkrat na skupščino »Zveze slovenskih pevskih društev«, ki bode v nedeljo, 19. julija v Ljubljani popoldne ob pol 10 uri v dvorani »Glasbene Matice«. in vabi tudi vsa druga pevska društva, ki še niso javila svojega pristopa k »Zvezi«, da to čim prej store in odpošljejo po enega zastopnika na skupščino. Pristop se po pravilih sklene na občem zboru, kateri se v pevskih društvi navadno prav lahko in naglo skliče. Namen »Zveze« je tako lep in vzvišen, da je pričakovati najlepših uspehov na pevsko-umetniškem polju. In teh uspehov bodo deležna vsa pevska društva. Namen je namreč: Združitev vseh v slovenskih krajih na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, potem v Gradcu in na Dunaju že obstoječih in v bodoče osnovanih slovenskih izrecno pevskih in pa takih nepolitičnih društev, ki poleg družega svojega namena goje tudi slovensko petje, a) v povzdigo slovenskega narodnega in umetnega petja

in v povzdigo patrijotičnega čuta; b) v jednotno in vzajemno postopanje pri doseganju tega namena.

— **Nesramnost na višku.** Te dni smo sporočili tudi mi, kako so izvestni subjekti z noži, vili, sekirami in koli napadli slovensko družbo, ki se je vračala v Celje z veselice v Ostrižnem Brdu. Sedaj pa je celjska »Wacht« še tako predrzna, da zahteva od državnega pravdnika v Celju, naj subjektivno postopa proti »ščuvalcem« pri slovenskih listih, ker so ti poslednji zabeležili ono tolovajstvo. To je res nesramnost na višku. Ali čemu naj se čudimo na Stajerskem vzpričo dogodkov v — Ljubljani?!

Imenovanj so poštne oficijali gospodje Stefan Kitalič Avgust Kuštrin, Jožef Čop v Pontablju višjimi poštnimi oficijali.

— **Poročil** se bo 18. t. m. v Gabloncu rez. nadporočnik gosp. H. Kapretz, sin bivšega dež. vod. svetnika v Ljubljani, s tovarnarjevo hčerko gien. Fridi Hoffmann.

— **Zblaznel** je v Slovenski Bistrici Jožef Justinek ter govoril, da bo ljudem zažgal hiše.

— **Stalno umirovljen** je nadučitelj g. Ivan Kosi v St. Lenartu pri Ormožu.

— **Na Bled** je došlo v letošnji sezoni do 11. julija 531 tujcev.

— **Stavka kolarjev** v Zagrebu je končana. Mojstri so pomočnikom dovolili nekoliko zvišanje plače.

— **Celjski župan.** Cesar je potrdil izvolitev Julija Rakuscha celjskim županom.

— **Strašna nesreča na električni železnici v Gradcu.** Včeraj popoldne je prišel pod voz električne železnice v Gradcu postrešček Berger. Voz ga je popolnoma razdrobil in mu odtrgal noge od telesa, možgani in čreva so ležali na progi. Bil je takoj mrtav.

— **V Gradcu** v bolnišnici je umrla gospa Eleonora Križan roj. Neuner. Svoječasno je oskrbovala pošto v Vitanji, letos pa je dobila poštno službo v kraju Wegscheid na Gornjem Stajaru.

— **Umrli** je gosp. Jurij Rušnik, lesni trgovec v Zrečah, star 30 let, samičen. V Sadovi pri Kimpelungu v Bukovini prevzel je veliko lesotrstvo, a pre zgodnja smrt je tam prerezala nit življenja podvzetnemu in širjemu svetu trgovskemu osebno znanemu lesotrstu.

— **Solstvo v Trstu.** Meščansko šolo za deklice v ulici S. Giorgio je obiskovalo 314 učenek, ljudsko šolo za deklice istotam (11 razredov) 573 učenek. Ljudsko šolo v ulici deli Annunziata (11 razredov) 605 učenec. Te zavode vodi ravnatelj Stolz. Skupno je torej v teh zavodih 1492 otrok. Od teh jih je bilo vpisanih 318 za Nemce, 860 za Italijane in 307 za Slovence. Tudi o teh zavodih velja isto, kar smo pripomnili o državni nemški šoli v ulici Fontana.

— **Prvi poskus električne razsvetljave v Gorici** je bil v soboto popoldne. Poskus obnesel se je na nekaterih krajih prav dobro.

— **Mesto notarja v Gorici** je razpisano v skladu smrti notarja gospoda Josipa Kavčiča. Ob enem je razpisano še drugo mesto notarja, ki bo eventualno izpraznjeno v skladu smrti dotičnega notarja v Gorici.

— **Ameriške slov. liste** prosimo, da bi nam sporočili imena onih naših rojakov, ki so se ponesrečili pri zadnji strašni železniški nesreči v Ameriki, o kateri smo poročali dne 10. julija mej najnovejšimi dogodki. Vsak dan dobivamo o tem vprašanja od rodbin izseljencev.

— **Seče pri Konjicah.** Nam se piše: Poslovil se je, umrl je mladi prijatelj in znanec, gospod Ivan Bezovnik, c. kr. poročnik. Minoli vtorek so se pri hiši žalosti zbrali sosede iz okolice in veteranci z zastavo. Pod vodstvom enega duhovnika se je sprevod pomikal po državni cesti proti trgu, kjer so nas pričakali drugi duhovniki, uradniki in tržani. Po molitvah tu opravljenih se je pevski zbor (slovenski) oglašil z žalostinko. Zatem je zažalovala glasba veteranska. Idočim skoz trg se je od hiše do hiše nam pridruževalo večje število pogrebnikov. A pri odprtem grobu smo se po izvršenih obredih cerkvenih in veteransko vojaških s pevi vred tolažili, da bomo se z našim znancom že še videli tam, kjer lepše sonce sija, lepša zarja rumeni. — Imenovanec je, dovršivši ljudsko šolo v Konjicah, nauke nadaljeval v Celju v »znani« pripravni in v štirih razredih gimnazijah. Ko je tukaj začel opazovati vojake, dobil je voljo do vojaštva in to svojo željo razodel na dotičnem kraju. Pa rekli so mu, da se naj le pridno uči, bo že lahko postal tudi vojak. In res, iz Celja je šel v učilišče vojaško v Maribor. Dopraviši tukaj pred dvema letoma študije, podal se je primerne zahvale izrekat v božjepotno cerkev »Matere božje« na Brinjevirgi. Meseca novembra lani je postal poročnik. Ali služba vojaška mu je nakopala bolezen. V skladu tega je prišel na

dopust k svojim staršem. Z vzgledno potrpežljivostjo prenašal je bolečine ter lepo za smrt pripravljen izdihnil, 20 let star, blago svojo dušo. Svetila mu večna luč!

— **Družba slov. igralcev** igra v soboto in v nedeljo v Lutuji pri g. Toneju. Predstavlja se bodo 3 jednodnejanke, v nedeljo »Dobro došli — kdaj pojde domov.« »Kdor se poslednji smeje«, in »Veselo novoleto«. V soboto pa »Zenski Otel.« Za predstave se kaže veliko zanimanje.

— **Predrzna tatvina.** V smartnem pri Kranju je dozdaj nezani uzmovi v sredo jutraj ob pol 6 uri izvršil predrzno tatvino v stanovanju ondotege kapelana g. V. Paulusa. Skoro gotovo si je v noči poprej skril v živi vrtni ograji lesto in zjutraj skrit na vrtu čakal trenutka, da odide g. kapelan v cerkev. Potem je takoj po lestvi skozi odprto okno prišel v njegovo sobo in da popolnoma nemoteno svoj namen izvrši, je zapahnil duri od znotraj, prebrskal vse predale, slasti one pri pisalni mizi in odnesel le kakih 20 kron denarja. Hranilnih knjižic ni odnesel in to je znamenje, da je precej prebrisan, ker bi ga iste bile gotovo izdale. Lestva kot »corpus delicti« se je potem našla zavržena v vrtni ograji.

Ljubljanske novice.

Društvo zdravnikov na Kranjskem je imelo 15. t. m. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih svoje redno mesečno zborovanje, katerega se je, najbrže radi ravno kar pričutih se počitnic, vdeležilo le piščo število društvenih članov.

Poročila predsedstva.

Društveni predsednik gosp. svetnik dr. Kopčič poroča, da je v glavni tobačni tovarni v Hamburgu izpraznjeno mesto zdravnika III. čin. razreda. Ravnateljstvo tovarne prosi člane društva o tem obvestiti, kar stori tem potom. Dalje je došel našemu društvu dopis od visoke c. kr. deželne vlade, ki vabi k zglastvi za vdeležbo higijenične razstave v Buenos Aires-u maja meseca prihodnjega leta. Glede šolske higijene je društvo dobilo na svoj dopis od c. kr. deželne šolske sveta vlogo, v kateri poroča, da se je doposlala na vse okrožne šolske svete okrožnica z zahtevo, da isti vse higijenične nedostatke šol poročajo deželnemu šol. svetu. To bi bil torej začasni efekt našega društva, ki se je začelo boriti za zboljšanje higijene po šolah. (Pri tej priliki prosimo okrajne šolske svete, da pošljejo v prid učeše se mladine deželnemu šolskemu svetu res temeljite referate, deželni šolski svet pa blagovoli na podlagi teh referatov odpraviti vsaj najbolj kričeče nedostatke po naših šolah! [Op. poročevalca]). — Deželni odbor je društvu odpovedal društvene prostore v deželni bolnici, ker se bodo isti premenili v hišno lekarno. Društvo bo morale dobiti druge prostore, kjer bo shranilo svojo precej bogato knjižnico.

Prosektura v Ljubljani pokopana.

Kirurški asistent g. dr. Ivan Jenko poroča: Znano je, da je lansko leto povodom ministrskih odredb, kako se varujmo jetike, naše društvo sestavilo primerno motivirano resolucijo, da se v Ljubljani ustanovi prosekura s kemično bakteriološkim preiskovališčem. Ker dežela sama nima zadostnih sredstev, da bi se ta ideja uizotovila, naj bi država prispevala k napravi in vzdrževanju tega instituta primerno svoto. Dežela je bila pripravljena prispevati polovico, drugo polovico naj bi prispevala država. Ker se je pa država izrekla, da ne da nič (klici: škan-dal!), je prosekura v Ljubljani po krivdi države pokopana. (Zopet lep dokaz, kako država ljubeznivo skrbi za nas Kranjce! [Op. poročevalca]). Zatorej predlaga: Društveni odbor se pooblašča, da sestavi na vlado o tej stvari motiviran memorandum, ki naj pride v prihodnjem zborovanju v razgovor.

Gosp. predsednik meni, da bi bilo treba še počakati, ker še nimamo pri rokah oficijelnega odgovora, ali hoče država kaj prispevati ali ne. (Avstrijska vlada se drži gesla: Kdor molči, devetim odgovori. Če hočemo čakati na odgovor vlade, ne storimo pa ničesar več, ne bomo v Ljubljani imeli nikdar prosekture. Op. poročevalca.) G. primarij dr. Slajmer in g. sekundarij dr. Zajec odgovorjata g. predsedniku, da so se razne merodajne osebe izrazile, da je vlada lakonično odgovorila, da za ljubljansko prosekuro ne da nič. (Klici: žalostno!) Zato podpirata predlog g. dr. Jenkova.

G. predsednik predlaga, da se predlog spremeni toliko, da se peticija ne odpošlje vladi, ki ima gluha ušesa in slepe oči, ampak na državni zbor. (Upamo, da se bodo naši poslanci za našo potrebno stvar krepko zavzeli, ko dobé izdelan in utemeljen memorandum v roke!) Ta predlog je bil sprejet jednoglasno.

Demonstracije.

Bolnik mej operacijo od dolgega časa zaspal.

G. prim. dr. Slajmer demonstrira mnogo lepih in interesantnih kirurških slučajev.

Največje zanimanje je vzbudil bolnik z rakom v mastenici. Operiran je bil brez naroke z anestezijo po vbrizganju tropacocaina v hrbtini mozga. Ta način anesteziranja je star šele dve leti in le še deloma vdomačen. Primarij Slajmer pravi, da je ta način anesteziranja tako izhoren, da se le čudi, da ni bolj razširjen. Omenjeni bolnik je bil operiran s tem načinom anestezije. Operacija je trajala okoli dve uri in dasi se je napravila velikanska rana, ni bolnik občutil cel časa nobene bolečine, vsled česar je revež od samega dolgega časa na operacijski mizi zaspal. Res redek slučaj, menda edini svoje vrste, v sicer resni operacijski dvorani. Zanimanje vzbujal je mlad fant z mrtvoudno levo roko. Ker se je domnevalo, da je iskati vzrok mrtvoudnosti v centru (v možganih), bil je trepaniran na glavi. Dasi se ni dobilo ničesar, vendar je bila operacija odlična z vseh strani, ker je začel po operaciji gibati roko popolnoma lahko. (Epilepsia traumatica vsled padca v mladosti nastala, kasneje vsled pritiska na možgani leva roka mrtvoudna, po operaciji odstranjen pritisk, vsled česar je postala roka zopet rabljiva.)

Ob 1/8. uri zaključil predsednik zborovanje z zahvalo vsem društvenikom, ki so zborovanje posetili.

Za slovensko surovost so nemški listi razkričali — izzivanje nemških plavičarjev v Ljubljani. Očividno hočejo nemški listi te plavičarje še bolj nahujskati k izzivanjem. Kar se potem zgodi, naj pripisejo samim sebi! Po slovenski Ljubljani ni treba izzivati s plavicami, pa je! To naj si zapomnijo nemški prenapetosti enkrat za vselej! Včeraj so prišli nemški pobi Verhouz, Topolansky, Plautz itd. zopet s plavicami izzivat na Mestni trg. Nekateri so jim potrgali plavice, a imeli so ti pobje vse žepne polne plavic in jih zopet natikali. Verhouz je nekega Slovence udaril z železno palico po glavi in ga ranil. Poslela je vmes mestna policija, ki je peljala izzivače na magistrat in prepovedala izzivanje s plavicami, ker je to izzivanje res nevarnost za demonstracije.

Brat Emanuel Sojer, zakristan frančiškanske cerkve v Ljubljani, je umrl danes zjutraj v bolnici po kratki, mučni bolezni, previden z vsemi sv. zakramenti za umirajoče. Bil je jako vzgleden brat, delaven, vreden in pobožen. Mir njegovi duši! Pogreb bo jutri popoldne ob 4. uri iz bolnice. O tem se nam še poroča: 15. oktobra lanskega leta vgriznil ga je v frančiškanski cerkvi pes v desno roko in po preteku devetih mesecev se je pokazala pri njem bolezen, katero zdravniki imenujejo lyssa — pasja steklina. Fratra je zdravil nadštadni zdravnik dr. Stare. Rana na prstu se je bila zacelila in Sojer ni opazil nobenih posledic pasjega griza. Včeraj zjutraj pa je bil frater Sojer postal nekako otožen in je tožil, da ga trese mrzlica in da ne more delati. Prinesli so mu vode. Ko je zagledal vodo, je zbežal in se skril. Včeraj ob 7. uri zvečer so bolnega brata prepeljali v bolnico, kjer se je dopolu noči še precej dobro počutil. O polnoči je pa izbruhnila steklina do vrhunce, katerej je bolnik vkljub izdatni zdravniški pomoči podlegel danes ob pol 7. uri zjutraj. Govori se, da so lansko leto psa, ki ga je vgriznil, preiskali in konstatirali, da je zdrav. Opomnimo, da se steklina pri človeku kaj mnogokrat pojavi ravno devet mesecev po infekciji. Sojer je imel sestro, ki je letos 1. maja umrla kot usmiljenka v ljubljanski bolnici za jetiko v nežni starosti 20 let. En brat je v tretjem letu ljubljanskega semenišča. Sojer je bil star 27 let, rojen je bil v Siški, kjer živi še zdaj njegov oče kot cerkovnik in krojač. Tolaži ga Bog pri bridki izgubi!

Kako se v Ljubljani časti Prešerna. Diploma dr. Prešerna je v nemških rokah. Dasi je bila nedavno tako velika veselica na slavo Prešernovo, vendar prizadevanja gosp. prof. Alfonza Müllnerja pri merodajnih krogih, da bi se rešila iz nemških rok Prešernova diploma, niso imela uspeha. G. prof. je moral drugod potrkati, da reši Prešernovo diplomu iz nemških rok. Ali je res nekaterim samo za zunanje slavnosti na slavo Prešerna?

Učiteljskišniki so imeli včeraj kojnere pri Lloyd.

Iz bolnice. Ana Jeram, 8 let stara kočarjeva hči v Malem vrhu št. 31 je 14. t. m. popoldne padla s kolesa in se na glavi težko poškodovala. Bila je pripeljana v deželno bolnico.

Tatvina Pavlini Fuginovi iz Zdol št. 60 občina Pleterje, je bila dne 14. t. m. v deželni bolnici, kamor je prišla se zdraviti, ukradena denarnica, v kateri je imela 3 K. Fuginova se je bila v sobi, kjer bolniki jedo, razpravlja in je pustila obleko in denarnico na mizi, na kar se je za nekaj časa odstranila. Vrnivši se ni našla denarnice več na mizi. V sobi je bilo takrat več žensk in si je ena prilastila denarnico z denarjem.

Matura na tukajšnjem ces. kr. ženskem učiteljskišču se je sinoči zaključila in sicer s tem le vseh 39 gojenk,

ona je odstopila, petim se je dovolila preizkušnja iz enega predmeta čez dva meseca, druge so izvršile maturo in sicer osem z odliko: Buh Pavla, Janša Angela, Kastreuz Melita, Koschutnik Marija, Lampe Pavla, Lukanc pl. Savenburška Marija, Strle Marija, Wester Anica.

Izseljence zavrnil. V Bremenu so vrnil 80 izseljencev v Ameriko, Slovencev in Hrvatov, nazaj in so se isti danes zjutraj pripeljali v Ljubljano. Izseljenci imajo vsled tega veliko škodo. Krivi so tega brezvestni agentje.

V Ameriko je odpotovalo danes ponoči z južnega kolodvora 10 oseb. Polica na južnem kolodvoru je spet prijel jednega fanta, ki je hotel potegniti v Ameriko, ne da bi bil zadostil vojaški dolžnosti.

Upor kaznjencev. Pri stavbi »Narodne tiskarne« se je danes zjutraj prisiljenec Jan. Schacher - Mayer uprl pazniku. Češ, da ne bode delal. Ker se je bilo bati, da bi še drugih prisiljencev ne nahujskal, poslali so po policaja, da ga je odpeljal v prisilno delavnico.

Na nemški deški šoli »Schulvereina« v Ljubljani je bilo letos 214 učencev. Zanimivo bi bilo zvedeti, koliko je bilo mej njimi Slovencev.

Prijateljski sestanek abiturijentov se vrši jutri zvečer ob 1/9. uri pri Auer - ju.

Vadnica na učiteljskišču. V c. kr. vadnico na učiteljskišču se s prihodnjim šolskim letom v 2., 3 in 4. razred ne bodo vsprejemali novi učenci.

Poboj. Franc Černe, posestnikov sin v Spodnjem Kašlju št. 240 je predvčerajšnjim zvečer sunil z nožem gostilničarja in posestnika Ivana Plevnika v Spodnjem Kašlju št. 8 v levo lice in ga težko ranil. Černe se je v gostilni z drugimi fanti prepiral in se hotel tepati, na kar je Plevnik fanta porinil iz gostilne. Mej tem ga je Černe prijel in sunil z nožem.

Izgubljeno. Vera Gressl stanujoča v Gradišci št. 7 je izgubila včeraj popoldne na poti od doma po Kongresnem trgu do deželne dvorane, zlato zapestnico z granatami. — Služkinja Frančiška Podrekar, stan. v Križevniških ulicah št. 7 je izgubila na poti od Dunajske ceste po Prešernovih in Woltovih ulicah čez Kongresni in Dvorni trg do Židovskih ulic denarnico, v kateri je imela 7 kron.

Vincencijeva družba. Dne 19. julija 1903, bode v Marijanišču ob 6. uri zjutraj sveta maša za družbano svetega Vincencija Pavljana s skupnim obhajilom, popoldne ob 6 uri pa bode v Marijanišču občni zbor.

Na južnem kolodvoru je včeraj ob 8. uri zjutraj sprevodnik Fran Strniša, 48 let star, stanujoč na Martinovi cesti št. 20, ko je šel po stopnjicah na voz, spodrnil in padel. Poškodoval se je na desni nogi pod kolonom.

Beg prisiljencev. Dne 14. t. m. pobegnil je iz gramozne jame pri prisilni delavnici prisiljenec Franc Klausberger iz Sierminga v okraju Steyer.

Oberamergavske paslonske igre v Ljubljani. Kakor je razvidno iz današnjega oglasa, priredi g. Rih. Jung v dvorani »Katoliškega doma« tri predstave, in sicer jutri v petek, v soboto in nedeljo zvečer ob 8. uri, v katerih bo v obliki elektr. projekcijskih slik v približno 100 podobah podal podobe Oberamergau-a ter slovite paslonske igre, ter pokazal tudi nje predstavljavce v izvirnih kostumih. Posamezne slike bo pojasnjevalo temu primerno besedilo. Ker je to za Ljubljano povsem nekaj novega in ima ravnatelj Jung izključno pravico za prireditve teh predstav v naši monarhiji, je pričakovati obilne udeležbe. Cene prostorom so razvidne iz oglasa.

Književnost in umetnost.

* O svetovnoznane tenoristu Slovenceu Navalu Pogačniku priobčil je v zadnji »Musik-Woche« znani kritik prof. Martin Krause jako laskavo oceno. Naval je bil namreč vabljjen sodelovati pri takozvanih cesarskih igrah (Kaiserspiele) v Wiesbadenu. Naval je sklenil z Conriedom, ravnateljem gledališča »Metropolitan Opera House« v New Yorku pogodbo, vsled katere bo prihodnjih pet let od 15. febr. do 30. aprila gostoval vsako leto v New Yorku.

Dogodki na Hrvat-skem.

Poslanec kanonik Mantunici, proti kateremu je bil naperjen poskušeni dinamitni atentat, je izstopil iz vladne stranke ter odložil mandat, nato pa odpotoval iz Zagreba. Nadalje sta odpotovala vladna pristaša kanonik Swindermann in titularni škof Krapač. — Vojaštvo na Hrvaškem letos ne bo imelo vojaških vaj. O nemirih v Beduji se še poroča, da je vojaštvo ustrelilo več

demonstrantov, mej temi je najmanj pet ubitih. — Tudi v Zlataru so se pojavili novi nemiri. Tje je došla stotnica 53. polka pod vodstvom stotnika Čerkoviča. Ves okraj se je uprl. Neko poročilo pravi, da so demonstrantje ubili tri židovske trgovce, drugo pa javlja da so jih samo mučili. V Bistrici so demonstrantje udri v več trgovin. Surovi in predrzni nastop madžarskih nasilnikov preseda neki celo vojaškemu oblastvu. Pravijo, da mnogi mladi vladni funkcionarji prenašlo nastopajo proti demonstrantom s streljanjem. Okrajni predstojnik Makay v Ludbregu je velel takoj ob prvih nemirih »postreliti vse p.se.« Vseled tega je bil Makay takoj premeščen v Slatino v Slavoniji.

Predsednik kluba narod. vladne stranke je sklical za danes v četrtak poslanke k seji. Izjavil se je, da se gre za jako važno stvar. Tekom večerajšnega dne se je v Zagrebu doznalo, da se je tudi na Zrinjskem trgu blizu godbenega paviljona našel mal zabojček dinamita s črno-rumeno zažigalno vrstico.

Zadnje čase dogodile so se na delih železnične proge Sisek-Planina in na ogrskih državnih železnicah pogoste tatvine dinamita, o katerih tatvinah se je do sedaj previdno molčalo. Ker je množina ukradenega dinamita precej velika, se z gotovostjo lahko pričakuje iz Hrvatske še velikih iznenađenj.

Danes se je v Zagrebu pričela obravnavati proti 26 demonstrantom iz Karlovca.

»Novi List« poroča, da je bila v Zlataru velika skupščina volivcev, na kateri je bilo soglasno proglašeno kandidatom baron Juraj Rukavina. To je, pravi »Novi List«, najkrepkejši protest proti znanemu enoglasnemu zaključku osrednjega odbora, ki je blamiral sebe in svojega kandidata Kumičča. »Novi List« želi, da bi se opozicija iz te lekcije kaj naučila za bodočnost.

Balkan.

Odločen nastop Avstro-ogrskih in Rusije proti turškim vojnim pripravam je imel navidezno vsepeh. Na bolgarski in na turški strani so vojne priprave postavljene. Bolgarski ministriški predsednik se je izjavil, da bi vlasti nikakor ne dopustile da bi Turčija napadla Bolgarijo. To Turčija uvideva, zato je morala vgrizniti v — kisló jabolko.

Avstrijski in ruski poslanik sta zahtevala odstranjenje 16 turških vojaških in civilnih uradnikov, ki so v okraju Skoplje zakrivali nasilnosti.

Vstaši pa ne mirujejo! Pri Petrovem selu nedaleč od Soluna je bila več ur trajajoča borba vstašev s turškimi vojaki, katerih je mnogo padlo. V Tikvešu so imeli vstaši shod. Predsedoval je Boris Sarafov, ki je dejal: »Solun je nevesta Bolgarske. Nevesta in ženin sta se videla na dan solunskega atentata. Meseca julija bomo nevesto zasnovali, mesec pozneje pa bo svatba. Štirje naši bratje bodo vam iz Soluna poročali kaj je storiti za snubitev in kaj za svatbo!«

Sultan je odpustil vse »ilave čete«, ki so v Makedoniji oropale kristjane in je določil, da jih nadomesti z regularno vojaštvom.

Razne stvari.

Najnovejšo od raznih strani.

Nesreča povodom narodnega praznika. V predmestju Rueil v Parizu so povodom narodnega praznika streljali iz možnarjev. Eden topičev je razpočil, vsled česar je bil en otrok ubit in 20 oseb več ali manje ranjenih. — Rekonstrukcija gosli. Glavni učitelj na višji dekliški šoli v Monakovem Oton Eitle je iznašel nov način rekonstrukcije gosli, ki bo okrajšal učenecm dobo učenja sviranja na gosli. — Gore se podirajo. V Kalanda gorovju v Graubündenu se je udrló kamenje z gora v dolino. Iz mnogih hiš so se izselili prebiv., ker se boje, da jih ne podsuje. — Več hiš podrló se je v Kosrogu na Ogrskem vsled povodnj. — Komik zginit. Bivši komik na graškem mestnem gledališču Felix je iz Badena nenadoma zginit. Nihče ne ve kam. — Nesreča v gledališču. V gledališču v »Mari-gny« v Parizu se je na koncu neke igre vdrl oder, na katerem so bile statistinje. Padle so v globočino. Nekatere so nevarno ranjene. — 100 hiš pogorelo. V okraju Hilib je požar vpepelil 100 hiš s stranskimi poslopji. Cerkev so rešili. Vihar je pospeševal požar. — Upokojen je profesor narodne ekonomije na dunajskem vseučilišču dr. Menger. — Princezinja Lujiz je saški kralj na njeno prošnjo dovolil, da sme nositi ime grofica Montignoso.

Avstrijski prestolonaslednik s svojo soprogo na božji poti. V Marijinem Celju je bilo prvo nedeljo t. m. več tisoč romarjev z Dunaja, med njimi tudi naš orestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga kne-

ginja Hohenberg. Oba sta bila pri skupni dopoldanski službi božji in pri skupnem sv. obhajilu. Pred knežjo dvojico nosili so goreče sveče, ko sta med drugimi romarji šla k obhajilu. Visoko dvojico so romarji večinoma poznali. Nadvojvoda nosil je sivo civilno obleko, kneginja temnomodro sukneno obleko in slamnik. Po svojem pobožnem in svetega kraja dostojnem obnašanju vzbujala sta med romarji splošno pozornost. Kneginja je Marija Celjski cerkvi darovala dragoceno podobo Matere božje. Kneginja je letos tudi očitno šla za procesijo sv. Rešnjega Telesa.

Umrli so:

13. julija. Marija Drašler, šivilja, 52 let. Hrenove ulice 6, ostarelost. — Vladimir Rebol, ključarjev sin, 1 mes., Jenkove ulice 16, življenjska slabost. 14. julija. Jožefa Seliskar, zasebnega uradnika hči, 15 mes., Žabjak 5, Catarrh. intestinalis.

V hiralnici:

14. julija. Terezija Zupancič, delavčeva žena, 76 let, jetka.

V bolnišnici:

8. julija. Franja Ostavk, tesarjeva žena, 45 let, jetika. 12. julija. Marija Balota, posestnikova hči, 27 let, jetika. 13. julija. Ivan Juhart, delavec, 31 let, legar. 14. julija. Blaž Ahačič, posestnik, 62 let, vsled želodčnega raka.

Telefonska in brzjavna poročila.

Bolezen sv. očeta.

Rim, 16. julija. (C. B.) Dopoldanski buletin se glasi: Sveti oče je minulo noč precej nemirno spal. Splošen položaj se ni spremenil. Dihanje nekoliko pospešeno. Žila 83, temperatura 36.3, dihanje 36.

Rim, 16. julija. Zdravniki sv. očeta soglasno izjavljajo, da je nujno potreben še en operativni vbodljaj v oprsje, ako hočejo življenje sv. očeta nekoliko časa podaljšati. Vprašanje je, ako bodo moči sv. očeta zadostne, da prestane tudi to tretjo operacijo. — Operativni vbodljaj zdravniki izvrše danes popoldne.

Rim, 16. julija. Sveti oče je prosil zdravnike, naj mu nič več ne injicirajo.

Rim, 16. julija. Takoj po smrti sv. očeta bodo kardinali Gotti, Vanutelli in Machi odprli papežovo oporoko, ki se nahaja v njegovi bolniški sobi.

Petrograd, 16. jul. Tukajšnja poljska družba z iskrenimi simpatijami sledi bolezni sv. očeta. V slučaju smrti Leona XIII. bi tudi Poljaki želeli, da postane njegov naslednik kardinal Rampolla, do katerega imajo Poljaki največ zaupanja.

Petrograd, 16. julija. Vsi ruski listi slave Leona XIII., posebno pa »Journal de St. Petersburg«, »Grazdanin« in »Novoje Vremja«.

Rim, 16. julija. Monsignor Angeli pravi, da je sveti oče dobil spanec, podoban mrliču. Domneva se, da sveti oče ne bo preživel dneva.

Dunaj, 16. julija. »Die Woche« prinaša članek, v katerem pravi, da prej nego mažarski armadni jezik naj se vpelje v onostranski državni polovici hrvaščina za armadni jezik, ker Madjarov je komaj 5 milijonov, hrvaščino pa razume 11 milijonov Srbov, Bunjevcev, Hrvatov in Slovakov.

Dunaj, 16. julija. »Neue Freie Presse« potrjuje, da nameravajo od-poklicati ces. namestnika Goessa iz Trsta. Tudi novi tržaški župan še ni potrjen in ni izključeno da radi volilnih sleparij sedanje večine vlada razpusti obč. svet.

Budimpešta, 16. julija. Khuen Hedervary je bil danes soglasno izvoljen ogrskim državnim poslancem.

Praga, 16. julija. V Hennersdorfu je neki hlapec umoril 17-letno hčer gospodarja Peelta pred očmi njenih staršev. Zadal ji je z nožem 40 ran.

Berolin, 16. julija. Založnik in urednik tukajšnjega anarhističnega lista »Novo življenje« sta aretirana.

Petrograd, 16. julija. Policija je aretirala tolpo grških beračev, ki je na-

lašč pokvečila mnogo otrok, katerim je zadajala grozne rane in nekaterim otrokom odrezala tudi jezike, potem jih pa poslala beračit z napisi, da so jih tako grozno zdelali Turki.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah, v mm.
15	9 zveč.	736.7	20.2	sl. jug	jasno	
16	7 zjut.	737.3	15.5	sl. svzh.		0.0
	2 popol.	735.6	28.5	sl. jzrah.	del. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 20.5°, normale 19.8°.

Dunajska borza

dné 16. julija.

Skupni državni dolg v notah	100.45
Skupni državni dolg v srebru	100.40
Avstrijska zlata renta 4%	121.25
Avstrijska kronska renta 4%	100.70
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.65
Ogrska zlata renta 4%	120.65
Ogrska kronska renta 4%	99.35
Ogrska inv. renta 3 1/2%	91.95
Avstro-ogrsk. bančne delnice	15.96
Kreditne delnice	662.25
London vista	239.25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117.30
20 mark	28.47
20 frankov	19.04
Italijanski bankovci	96.20
C. kr. cekini	11.28

Listnica uredništva:

Nemško - naofljonalnemu o. kr. sodnemu pristavu dr. Gustavu Rostocku v St. Lenartu v Slov. Goricah: Kako ste neki mogli postati o. kr. sodni pristav, ker še pravičnih popravkov ne znate delati. Namestu, da bi z očitnimi nameni okoli slovenskih zborovanj več ur postajali, se raje učite, da boste več znali in se ne boste tako blamirali, kakor ste se s popravkom, katerega ste nam poslali. Vaš nepravilni popravek je romal v koš!

931 1-1

Preklic.

Jaz Zofija Zabrožnik s Sv. Planine prekličem s tem vse žalive besede, katere sem govorila o Heleni Muhovc kubarici v župnišču na Sv. Planini, ki t neresnične

Javna zahvala.

Na prošnjo tukajšnjega šolskega vodstva je podarilo veleslavno vodstvo kranjske hranilnice 150 kron za uravnavo šolskega vrta na Raki. Za ta veliki-dušni dar se prav pristočno zahvaljujeva

Janez Gorenc,

predsednik krajnega šolskega sveta.

Fran Lunder,

šolski voditelj. 928 1-1

Na Raki, 15. julija 1903.

Turjaški trg v Katol. domu le tri večere, v petek, 17. julija ob 8. uri zvečer prva predstava

Oberammergau in njegova pasionska igra

v blizu 100 barvnih električnih potnih slikah po edino koncesionirani priredbi iz l. 1900 s pojasnovanim besedilom gospe taj. dvornega svetnika Toni pl. Schumacher.

I. oddelek: Oberammergau in okolica, II. » Predstavljalo v originalnih kostumih, III. » Pasionka igra.

Ker ima le to podjetje pravico za predstave na Avstro-Ogrskem, je moči v vsakem mestu le enkrat videti natančni posnetek izvirne Oberammergauske pasionske igre.

Cene prostorom: 1. sedež 1 K, 2. sedež 60 vin., stojšča 40 vin. — Vstopnice se prodajajo v trafiki g. Šešarka v Selenburgovih ulicah.

Velespoštovanjem

R. Jung,

930 3-1

prireditelj in ravnatelj.

Razpis.

Za zgradbo vodovoda za trg Vrhniko na 88.000 kron proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne dražbe. Pismene, vsa dela zapopadujoče ponudbe z napovedbo popusta ali pa doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predlože do 10. avgusta tl. ob 10 uri dopoldne podpisane občinskemu uradu.

Ponudbe, ktere morajo biti kolekovane s kolekom za jedno krono, doposlati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzete gradbe vodovoda za Vrhniko.«

Ponudbi mora biti tudi dodana izrečena izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na ogled pri občinskem uradu na Vrhniki

Občinski urad na Vrhniki

dné 10. julija 1903.

Gabrijel Viktor Jelovšek m. p. župan.

Napise in slikanje grbov obrtnih in trgovskih znakov na steklo, les in kositar oskrbuje in umetno izvršuje v lastni delavnici trdka BRATA EBERL v Ljubljani Franciskanske ulice. 524 18 11-11

Vnanja naročila proti povzetju.

Vabilo

na

izvanredni občni zbor

„Vzajemne zavarovalnice“

proti požarnim škodam in poškodbim cerkvenih zvonov v Ljubljani,

kateri se boe vršil

dné 13. avgusta 1903

ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti.

Predsednik nadzorništva.

Občni zbor je sklepčen, ako zastopajo člani na njem 200 glasov. Ako ni pri rednem občnem zboru to število glasov zastopano, skliče se tekom 14 dni drugi občni zbor, ki je pa sklepčen ne glede na število zastopanih glasov.

7 stavbinskih parcel

na prodaj

je v Trnovem v Ljubljani. Stavbinski prostor jako pripraven. — Cena nizka. —

Pojasnila daje Ljudovik Kotnik, Velike čolnarske ulice štev. 4. 921 8-2

Najnižje cene. Največji izbor. 423 16

Preobleke. Popravila. L. Mikusch. tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Za lesno trgovino se išče 869 6-3

komptoarist.

Prednost ima oni, ki se zmčen jelov les sprejemati in oddajati. Službo je nastopiti meseca septembra t. l.

Naslov se izve v upravnštvu »Slov.«

96 100 -11

Zahtevajte brezplačno in franko moj ilustrovani cenik z več ko 100 podobami ur. zlatega in srebrnega blaga in godbenih reči HANNS KONRAD tovarna za ure in izvozna trgovina Most št. 234, Češko. Nik.-rem. ura gl. 2.50 3.-, 3.50. Za vsako uro 3 leta pism. jam.

919 3-2